

2. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо перебігу процесуальних строків під час дії карантину, встановленого Кабінетом Міністрів України з метою запобігання поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19) : Закон України/ Відомості Верховної Ради України.2020. № 46. – Ст.399. URL.: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-12#Text>

3. Про судоустрій і статус суддів : Закон України// Відомості Верховної Ради України, 2016 р., № 31, ст. 545 URL.: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2461-20#Text>

Кракан Руслан Олегович
аспірант кафедри цивільного процесу
Національного університету «Одеська юридична академія»

Науковий керівник:
Андронов Ігор Володимирович
доктор юридичних наук, професор, професор кафедри цивільного процесу
Національного університету «Одеська юридична академія»

НОТАРІАЛЬНІ ДІЇ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

В Україні професія нотаріуса займає важливе місце серед усіх юридичних професій. Варто зазначити, що не тільки адвокати повинні дотримуватися адвокатської таємниці, для нотаріусів діє нотаріальна таємниця, яка в свою чергу являється гарантією здійснення нотаріусами вчинених нотаріальних дій [1].

Повномасштабне вторгнення Російської Федерації 24 лютого 2022 року в Україну та введення воєнного стану по всій території України внесло певні корективи у всі сфери нашого життя. Бойові дії точаться на деяких територіях нашої держави, проте, не дивлячись на зміни в чинному законодавстві, нотаріуси продовжують здійснювати свою діяльність та надавати нотаріальні послуги (засвідчення довіреності, засвідчення справжності підпису на документах, заповіти тощо), задля того, аби у повній мірі забезпечити потреби всіх громадян

нашої держави. Проте, запровадження воєнного стану призвело до того, що встановились певні обмеження щодо діяльності нотаріусів на тимчасово-окупованих територіях та територіях де ведуться активні бойові дії. Міністерство юстиції України надало інформацію про те, що нотаріальна діяльність не може здійснюватися в регіонах, де її здійснювати об'єктивно не можливо через ведення на них бойових дій.

У зв'язку з запровадженням правового режиму воєнного стану, нотаріуси не могли у повній мірі виконувати свої обов'язки стосовно вчинення нотаріальних дій, що чітко визначені законом. Саме тому, законодавством в сфері нотаріату потребувало змін.

Щодо змін, яких зазнав нотаріат в умовах війни, то в першу чергу, було призупинено роботу нотаріальних реєстрів, задля того, аби захистити дані що в них містяться. Також, була прийнята Постанова КМУ № 164 від 28.02.2022 року «Деякі питання нотаріату в умовах воєнного стану», якою були встановлені певні особливості та заборони стосовно нотаріальної діяльності на період дії правового режиму воєнного стану та власне на місць після його закінчення [2]. Також, було прийнято Постанову КМУ №209 від 06.03.2022 року «Деякі питання державної реєстрації та функціонування єдиних та державних реєстрів, держателем яких є Міністерство юстиції, в умовах воєнного стану», яка внесла зміни та доповнення до Постанови КМУ №164 [3].

В першу чергу, внесені в інститут нотаріату зміни були пов'язані із тим, що було спрощено процедуру доступу фізичних та юридичних осіб до послуг, які надаються нотаріусами. Було змінено певні вимоги, які висуваються до вчинення нотаріальних дій, при цьому, при вчиненні таких дій передбачено обов'язок дотримання законності та власне основних засад нотаріальної діяльності. Так, наприклад, законодавством передбачена імперативна норма стосовно форми нотаріально посвідчених документів, суть якої полягає у тому, що в процесі такої діяльності обов'язково повинні використовуватися бланки встановленого зразка. Проте, збройна агресія російської федерації призвела до неможливості постачання таких бланків, а тому, на період дії правового режиму воєнного стану нотаріуси

отримали право посвідчувати довіреності та інші документи на звичайному папері, вказуючи при цьому реквізити нотаріуса, що вчинив відповідні дії.

Також варто зазначити, що закінчення строку дії документа, що посвідчує особу або не вчасно вклеєна нова фотокартка в паспорт особою, що досягнула 25-та 45-річного віку не становить проблем при зверненні до нотаріуса за його послугами. Згідно з роз'яснень Міністерства юстиції України, при здійсненні нотаріальних дій особи можуть пред'явити документ, що посвідчує особу строк дії якого закінчився або ж паспорт, до якого вчасно не було вклеєно фотокартку. Такі положення застосовуватимуться до того часу, поки Державною міграційною службою повністю не буде відновлено роботу або ж до моменту нормативного врегулювання даного питання.

У постанові КМУ №209 від 06.03.2022 року зазначається про те, що на період дії правового режиму воєнного стану, перебіг строку, який встановлено чинним законодавством для прийняття спадщини – зупиняється, а тому, для особи скасовується обов'язок звернутися до нотаріуса протягом 6 місяців з дня відкриття спадщини для її отримання [3].

Змінами в законодавстві також передбачено те, що у зв'язку з обмеженням у функціонування реєстрів, що потрібні для здійснення нотаріальної діяльності, нотаріуси не можуть здійснювати видачу свідоцтв про право на спадщину або ж свідоцтв про право власності на рухоме чи нерухоме майно. Також, у зв'язку із тим, що функціонування Державного реєстру речових право на нерухоме майно та їх обтяжень обмежено, вчинення нотаріальних дій, пов'язаних із нерухомим майном виявляється неможливим.

У Постанові №164 закріплено порядок дій нотаріуса, які він має вчинити в разі, якщо виникла загроза неправомірного вилучення або ж втрати спеціальних бланків для вчиненні нотаріальних дій чи печаток. В разі, якщо така загроза об'єктивно існує, на нотаріуса покладається обов'язок знищення усіх таких бланків та печаток з подальшим складанням акту про знищення бланків та печаток. В подальшому, електронна копія такого документа засвідчується кваліфікаційним електронним підписом та протягом 5-ти робочих днів повинна

бути надіслана до ДП «Національні інформаційні системи» або ж територіальному органу Міністерства юстиції України [2].

Отже, з вищесказаного можна зробити висновок, що діяльність нотаріусів зазнала певних змін. Саме такі особливості роботи нотаріусів стали вимушеним рішенням у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації. Дані обмеження будуть діяти в період усього воєнного стану та ще протягом місяця з моменту його припинення.

Список використаних джерел:

1. Крістева Е. А. Особливості дотримання нотаріальної таємниці в Україні // Фахове наукове видання. Правова держава. № 21. 2016. С. 282–285.
2. Деякі питання нотаріату в умовах воєнного стану: Постанова Кабінету Міністрів України від 28.02.2022 р. №164. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/164-2022-п#Text> (дата звернення: 14.12.2022).
3. Деякі питання державної реєстрації та функціонування єдиних та державних реєстрів, держателем яких є Міністерство юстиції, в умовах воєнного стану: Постанова Кабінету Міністрів України від 06.03.2022 р. №209. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/209-2022-п#Text> (дата звернення: 14.12.2022).

Лукасевич Геннадій Олегович

аспірант кафедри цивільного права та процесу
Національного університету «Одеська юридична академія»

Науковий керівник:

Голубєва Неллі Юріївна
доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри цивільного процесу
Національного університету «Одеська юридична академія»

ДЕЯКІ ПИТАННЯ ЩОДО ВИСЕЛЕННЯ БОРЖНИКА З ІПОТЕЧНОГО МАЙНА ПІД ЧАС ДІЇ ПРАВОВОГО РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ